

IXODIDAE CAVERNICOLE DIN R.P.R.

DE
O. MARCU

Comunicare prezentată în ședința din 22 octombrie 1955 a Filialei Cluj a Academiei R.P.R.

Din fauna cavernicolă recoltată de colectivul Institutului de speologie din Cluj cu ocazia cercetărilor făcute în peșterile din țară, o bună parte a fost determinată și rezultatele respective publicate. Din grupele nedeterminate și nepublicate pînă în prezent face parte și familia *Ixodidae*. Colecția cuprinde 44 probe din 39 peșteri cercetate din Munții Apuseni și din Carpații meridionali. Cu toată bogăția de probe, dintr-un însemnat număr de peșteri, se poate spune că fauna cavernicolă din acest grup este săracă nu numai în specii, ci și ca număr de indivizi. În total numărul speciilor se ridică la două, dintre care însă numai una și anume: *Ixodes* (*Eschatocephalus*) *vespertilionis* C. L. Koch este o formă cavernicolă în adevăratul înțeles al cuvîntului. Această sărăcie în specii nu poate surprinde avînd în vedere faptul că *Ixodidae* sînt paraziți și singura lor gazdă este liliacul, care și căută adăpostul prin diferite peșteri.

Parazitismul este aici intermitent, ba chiar trecător, deoarece în toate cazurile exemplarele auzite au fost colectate în stare liberă pe pereții peșterilor.

În cele ce urmează ne vom insista asupra caracterelor morfologice, asupra răspîndirii și a unor aspecte biologice, ci în special asupra cauzei disproporției dintre sexe.

Ixodes (*Eschatocephalus*) *vespertilionis* C. L. Koch (Syn. *Eschatocephalus gracilipes* Frauenfeld, *Ixodes troglodytes* Schmid, *Haemalaster gracilipes* Frauent., *Eschatocephalus fraunfeldi* L. Koch., *Eschatocephalus seidlitzii* L. Koch., *Ixodes longipes* H. Lucas, *Ixodes siculifer* Megnin., *Haemalaster vespertilionis* (Neumann)).

Este singura specie larg răspîndită în peșterile din țară. Ea a fost identificată în majoritatea peșterilor cercetate din cuprinsul Munților Apuseni (porțiunea de nord, centrală și sudică), în Banat, regiunea Hunedoara din Transilvania, regiunea Baia de Aramă, Cloșani, Tismana din Oltenia.

Totalul de indivizi colectați în aceste peșteri se ridică la 103, dintre care 98 sînt masculii și numai 5 femele. Această disproporție dintre sexe este prea izbitoare pentru a nu ne ocupa mai pe larg de ea. Chiar la probele cu recolte mai bogate, ca: Peștera de la Cloșani (8 exemplare), Polovragi

(5 exemplare), Peștera cu Război (14 exemplare), Peștera Muierilor (8 exemplare), indivizii masculi predomină net, ba în cele mai multe peșteri au fost recoltați numai aceștia. În Peștera cu Război au fost recoltați de exemplu 12 masculi și 2 femele. Indivizii masculi se întâlnesc întotdeauna izolați, pe pereții peșterilor, și n-au fost niciodată găsiți parazitând pe lilieci, ci totdeauna pe acești pereți. De aici se poate trage concluzia, ceea ce de altfel o confirmă și structura armăturii bucale, că parazitarea la această specie este propriu pentru larve, nimfe și femele, masculii trăind pe contul rezervelor acumulate în decursul stadiului nimfal și că stadiul de adult al acestora se rezumă doar la rolul de fecundare. Numai astfel poate fi explicată și atrofia atât de progresată a hipostomului acestora, redus la o simplă lamă subțire, îndoită și foarte puțin dințată la vîrf, pe cînd la femele acest organ este mare, puternic și prevăzut cu dinți spinoși, dispuși în serii. Aceeași situație, ca la femele, o găsim exprimată și la stadiul larvar și nimfal al speciei.

Însăși forma măciucată a palpiilor indică un rol mai mult în fecundare, și nu ca o componentă protectoare-ajutătoare a părților active ale rostrului, ele neputîndu-se alipi de pielea gazdei la actul înțepării și sugerii.

La toți masculii, fără deosebire, palpii se găsesc întotdeauna alipiți de rostru, ceea ce denotă că ei nu mai iau hrana obișnuită vieții parazitare, căci la toate femelele, la stadiile larvare și la nimfele găsite de noi pe lilieci, deci parazite, palpii stau întotdeauna cu capetele lor libere îndepărtate de rostru. Numai la exemplarele femele găsite pe pereții peșterilor palpii sînt totdeauna alipiți de rostru, ca și la masculi. Poziția pe care o au palpii față de rostru ne indică precis momentul cînd femela a trecut de la viața parazitara la cea liberă, fie pentru fecundare, fie pentru depunerea de ouă.

După materialul colectat personal atît femelele, cît și masculii de pe pereții peșterilor se găsesc în diferite stadii de dezvoltare. Unele exemplare sînt mai turtite, altele mai ungate, iar întotdeauna avînd rostrul înțins în sensul axului longitudinal al corpului și palpii apropiat de el.

La masculi fața dorsală a corpului este de altfel ca și la femele, întotdeauna escavată, iar cea ventrală la unii indivizi convexă, la alții concavă. Datorită acestor diferențe și limbile plăcilor care formează clirasa ventrală au o orientare diferită, ceea ce se poate observa cel mai bine la limitele dintre placa genito-anală și plăcile adanale, cît și între acestea din urmă și placa anală. Aceste stadii diferite la masculi ne indică într-o măsură destul de precisă și stadiile în care se găsesc aceștia. Exemplarele la care fața ventrală este convexă, bombată în afară, reprezintă indivizii care încă nu și-au îndeplinit rolul în fecundare, sînt mai tineri, pe cîtă vreme cei cu fața ventrală a corpului concavă reprezintă indivizii care și-au îndeplinit acest rol, ei fiind mai în vîrstă.

Numărul extrem de mic de femele găsite pe pereții peșterilor, în comparație cu cel al masculilor, își are deci explicarea în faptul că ele parazitează pe gazdă pînă în momentul fecundării și ponteii, umblînd libere numai pentru scurtul răstimp al găsirii unui adăpost pentru depunerea ouălor. Faptul că după depunerea ouălor femelele nu pot să-și reia viața parazitara, contribuie la găsirea lor sporadică.

КРАТКОЕ СОДЕРЖАНИЕ

Пещерные клещи в Р. Н. Р.

О. МАРКУ

В пещерах Р.Н.Р., как в Западных горах так и в южных Карпатах пещерные клещи представлены лишь только *Ixodes (Eschatocephalus) vespertilionis* C. L. Koch. Бедность видового состава этой группы в пещерах, объясняется тем, что представители этой группы являются паразитами разных животных, а в пещерах нет для них других животных кроме летучих мышей находящихся здесь себе убежище.

Непропорциональность между полами у *Ixodes (Eschatocephalus) vespertilionis*, чрезмерно малое число самок (5) по сравнению с самцами (98) объясняется тем, что в то время как самцы проводят свою жизнь по окончании стадии нимфы, — этот факт доказывает и атрофированный ротовой аппарат, — самки ведут паразитный образ жизни до момента оплодотворения и отложения яиц и это последнее принуждает их искать убежища в котором они живут некоторое время, а также и их способность после отложения яиц, благодаря крепкому ротовому аппарату, начинать прежнюю паразитическую жизнь.

RÉSUMÉ

Ixodidés cavernicoles de la République Populaire Roumaine

par
O. MARCU

Dans les grottes des Monts Apuseni et des Carpathes méridionales les Ixodidés cavernicoles ne sont représentés que par *Ixodes (Eschatocephalus) vespertilionis* C. L. Koch. La pénurie d'espèces de ce groupe s'explique par le fait que ses représentants sont parasites sur divers animaux et que dans les cavernes leurs seuls hôtes sont les chauves-souris qui s'y abritent.

La disproportion entre les sexes chez *Ixodes (Eschatocephalus) vespertilionis*, le nombre extrêmement réduit des femelles (5) par rapport aux mâles (98) s'explique en raison de ce que les mâles passent leur vie en liberté à partir du stade nymphal (ce dont témoigne aussi leur armure buccale atrophiée), tandis que les femelles parasitent jusqu'au moment de la fécondation et de la ponte, ce dernier acte leur imposant de chercher et de trouver un abri où elles passent quelque temps, après quoi elles sont à même de reprendre — grâce à leur armure buccale puissante — leur vie parasitaire.